

Глава перша

ВТЕЧА З РІДНОГО МІСТА

Щойно Мая народилася та вилупилася із чарунки, як на допомогу їй прийшла пані Кассандра. Так звали одну з найстаріших бджіл, яка користувалася особливою шаною в усієї великої родини.

Дівчинка з'явилася на світ у буремні часи, що саме запанували у вулику. Серед бджолиного народу вибухнув заколот, придушити який королеві ніяк не вдавалося.

Поважна і досвідчена Кассандра витерла блискучі Маїні оченята та намагалася привести до ладу її ніжні крильця, коли рій знову і знову розлючено та загрозово загудів. Маленька Мая помітила, що у вулику надто жарко, про що і сказала своїй няні.

Кассандра стурбовано роззирнулася і промовчала. Вона була вражена, що таке мацьопство вже може щось зауважити. Хоча, з іншого боку, новонароджена мала рацію: спека та тиснява ставали просто нестерпними. Довкола Маї снували сотні та сотні бджіл. Видавалося, що вони дряпалися одна через одну і котилися уперед живими клубками.

Раптом біля них з'явилася сама королева. Кассандру та Маю зовсім уже було відтіснили, та їм на допомогу прийшов трутень: дружелюбний молодий фронт. Він кивнув Маї та схвильовано почухав передньою лапкою свої груди, порослі блискучою шерстю.

— Лихо прийшло до нас, ой, лихо! — сказав він, звертаючись до Кассандри. — Рій розділився. Бджоли-бунтівники покидають нас і забираються геть із міста. Вони вже обрали собі нову королеву!

Кассандра навіть не звернула уваги на просторікування хвацького молодика, та й за допомогу не подякувала. Маї здалося, що стара нянька повелася несправедливо з таким гречним паном. Але запитати, чому вона так вчинила, бджілка не встигла, бо події змінювали одна одну, ніби картинки барвистого калейдоскопа. Мая дуже розгубилася, їй передався загальний неспокій, тож вона почала тоненько, пронизливо дзижчати.

— А це що таке?! — зробила їй зауваження Кассандра. — Хіба тут не досить гамірно?

Мая відразу притихла і поглянула на свою старшу подругу. «Ходи-но сюди, — покликкала та малу, — пошукаємо, що тут нам може згодитися».

Кассандра схопила Маю за блискуче, ще зовсім м'якеньке прозоре крильце, і потягла її у куток. Там стояли шафи-стільніки з медом. Мая спинилася коло однієї комірки і міцно вхопилася за неї: «Тут так чудово пахне!». Вчителька знову розлютилася: «Ти мусиш навчитися чекати! — вчитала вона малу. — Дитино, навесні я виховала і підготувала до першого вильоту кілька сотень молодих бджілок, але маю тобі сказати, що жодна з них не була такою нестримно зухвалою. Схоже, що ти — якийсь надприродній виняток».

Мая зашарілася і запхала пальчика до рота. «А що це таке? — боязко запитала вона. — Якийсь надприродній виняток?»

«Ти поводишся непристойно!» — аж скрикнула Кассандра, побачивши палець у роті малої, а на запитання просто не звернула уваги.

— Затям собі на майбутнє: ти мусиш запам'ятовувати все, що я тобі кажу, бо у мене дуже мало часу. Незабаром вилупляться наступні малята, а на

цьому поверсі у мене лише одна помічниця, яку звати Турка. Вона тобі теж не допоможе, бо втомлена від надмірної праці та постійно скаржитися на дзвін у вухах. Ану, присядь тут.

Мая слухняно присіла і втупилася у вчительку своїми великими карими очима.

— Перше правило, яке має зятимити молода бджола, — почала урок Кассандра і зітхнула, — таке: усі її думки і вчинки повинні бути такі ж, як і в решти бджіл. Усе наше життя має бути спрямоване на благо комуни. Це — правило державного устрою, за яким ми живемо вже незбагненно довго. Воно базується тільки на одному: користь для усієї нашої держави! Завтра ти вирушиш у свій перший політ. Тебе супроводжуватиме старша бджола. Спочатку ти будеш пролітати невеликі відстані. Та відразу маєш запам'ятовувати прикметні місця, які допоможуть потім знайти дорогу додому. Бджола, яка тебе супроводжуватиме, покаже тобі сотні квітів і суцвіть, з яких можна зібрати найкращий мед. Ти мусиш усе вивчити напам'ять! Врешті, список корисних для бджіл рослин починай вчити уже зараз. Повторюй за мною: верес, липовий цвіт... Ну ж бо, повторюй!

— Я не можу, — похнюпилася маленька Мая, — це страшенно важко запам'ятати. Я пізніше запам'ятаю. Щойно побачу — одразу ж і запам'ятаю.

Стара Кассандра витріщилася на Маю своїми і без того великими очиськами і з осудом похитала головою: «Ой, намучимося ми ще з тобою».

— То що ж — скоро я тільки те й робитиму, що цілісінький день збиратиму для рою мед?! — запитала мала.

Кассандра гірко зітхнула та сумно поглянула на маленьку бджілку. Вона, очевидно, пригадала свої молоді роки — від початку і аж до сьогодні — сповнені безконечних клопотів і важкої праці. Тоді вона мовила вже зовсім іншим тоном: «Моя маленька, знаєш, не все буде так погано. Ти побачиш сонячне світло, високі зелені дерева, полетиш на луки, де рос-

туть красиві квіти. І буде їх там сила-силенна. Ти побачиш спокійні срібні плеса озер та дзюркотливі швидкі струмочки. А ще на тебе чекає сліпучо-ясне синє небо. Крім того ти, цілком можливо, познайомишся з вінцем творіння природи, з тим, що є найдосконалішим у ній: з людиною. Повір, у тебе буде стільки цікавого та прекрасного, що твоя робота принеситиме лише радість. Отож, моя люба крихітко, ти повинна радіти життю».

— Добре, — поважно погодилася з вчителькою Мая, — я неодмінно потім радітиму.

Кассандра доброзичливо усміхнулася. Стара бджола і сама не могла пояснити, звідки прийшло це дивне почуття. Несподівано для себе вона почала якось особливо ставитися до Маї. Кассандра відчула, що полюбила цю маленьку бджілку.

Мушу сказати, таке вперше трапилося зі старенькою нянькою... І мудра бджола розповіла Маї значно більше, ніж будь-якій іншій новонародженій. Кассандра дала їй силу-силенну різних порад, попередила про небезпеки, які можуть чигати на бджілку у злomu світі за стінами вулика, та перелічила найлютіших ворогів бджолиного народу. Крім того, Кассандра розповіла багато хорошого про людей і зародила в маленькому Маїному серденьку нестримне бажання познайомитися з цими істотами якнайближче.

«Будь ввічливою і люб'язною з усіма комахами, яких зустрінеш на своєму шляху, — завершила свої повчання стара бджола. — Тоді ти зможеш чогось від них навчитися і дізнаєшся значно більше, ніж я тобі сьогодні розповіла. І прошу тебе — стережися шершнів та ос! Шершні — наші найзапекліші та найлютіші вороги, а оси — всі як одна — розбійниці, позбавлені будь-якої честі та віри. Одним словом, істоти, що не приносять жодної користі, і допомоги від них не дочекаєшся. Ми сильніші за них, проте їм властиво красти й вбивати, щойно трапиться така нагода. Ти можеш використовувати своє жало проти усіх комах, почасти щоби змусити себе поважати, а коли потрібно — то й для захисту. Та май на увазі: якщо використаєш жало проти теплокровної тварини чи людини — тоді тебе чекатиме неминуча смерть. Адже жало залишиться стриміти у шкірі жертви, а потім одразу зламається. Отож атакуй цих істот лише у випадку найбільшої біди, а коли зробила це, то залишайся мужньою та не бійся смерті. Запам'ятай: бджоли, завдяки своїй мудрості та сміливості, скрізь користуються неабиякою повагою та авторитетом. Ну що ж, прощавай, Має, будь завжди вірною своєму народові та королеві! Нехай тобі щастить у великому світі поза стінами вулика».

Маленька бджілка вклонилася своїй вчительці, а та обняла й поцілувала її у відповідь. Мая лягла у ліжко така схвильована, що ніяк не могла заснути. Вона очікувала наступного дня з його яскравими враженнями й пригодами! За-

втра вона побачить сонце, небо та квіти!

Тим часом у вулику стало тихо. Більшість молодих бджіл покинули домівку, щоби заснувати нове місто-державу. Чесно кажучи, вони вчинили так не з пихи чи непокори своїй королеві, ні. Просто у вулику розмножилося забагато бджіл. Їм бракувало тепер не лише хатинок, а й місця для зберігання меду. А якщо меду буде недостатньо, то взимку бджоли можуть померти від голоду. Крім того, за давньою угодою, більша частина зібраного влітку меду йшла як оплата людині. За це людина забезпечувала бджолиному роду спокій, безпеку та захист від зимових холодів.

Наступного ранку Маю розбудив веселий вигук: «Сонечко вже встало!». Маленька відразу зіскочила зі свого ліжечка і підійшла до однієї бджоли-збирачки меду. «Добре, — привітно погодилася та на компанію, — полетимо разом».

Біля воріт їх зупинили охоронці. Там була страшenna тиснява. Один із охоронців сказав Маї гасло її роду та попередив: «Якщо ти забудеш його — тебе не пустять назад. Затям це, і нехай тобі щастить у твоєму першому польоті!».

Коли маленька бджілка вийшла за ворота міста, то мусіла заплющити очі від сліпучого світла. Все довкола було заповнене теплими спалахами золотистого й зеленого кольору. Це було так гарно, що у Маї аж перехопило подих!

Маленька бджілка підвела голівку і затріпотіла своїми новенькими крильцями. Несподівано вона відчула, що долівка провалюється униз, а земля віддаляється...

— Я лечу! — загорлала мала. — Я сама лечу!!! Літати — це так чудово!

«Так, ти справді летиш, — пробурмотіла захекана супутниця, яка ледве встигала за малою. — Ми підлітаємо до лип. Це — наші замкові липи, вони слугуватимуть тобі дороговказом, за яким ти легко знайдеш дорогу до вулика. Має, ти надто швидко летиш».

— Я би хотіла ще швидше! — засміялася Мая. — Ой, як гарно пахне сонячне проміння!

— Ні, — пояснила, хекаючи з натуги, медоносна бджола. — Це запах липового цвіту, але я прошу тебе,

лети повільніше... Якщо будеш мчати так швидко, то не розгедиш прикметних місць, а потім не знайдеш дороги додому!

Але Мая не слухалася. Радість, щастя і сонячне світло переповнили її, і бджілка нетямилася від утихи. Мая стрілою мчала крізь оксамитове море світла все далі й далі... Вона чула, як її кличуть барвисті квіти, як магнітом притягують тихі галявини, а блакитне небо благословляє її тріумфальний молодецький політ.

«Так гарно, як сьогодні, — думала вона собі, — ніколи більше не буде. Я не можу повернутися назад, не можу думати ні про що інше, як лише про сонце!»

Мая летіла й летіла, кольорові стьожки вни-
зу постійно змінювали забарвлення, а щедро осяя-
на земля тягнулася зусібіч, відкриваючи приємний
оку краєвид. «Сонечко мусить бути зі щирого золо-
та», — думала собі маленька Мая.

Аж ось бджілка дісталася до великого саду,
який клубочився хмарами цвіту вишні, глоду та
бузку. Вона відчула таку страшенну втому, що про-
сто упала на грядку, де росли червоногарячі тюль-
пани. Мая пірнула в одну з квіток, оперлася на пе-
люсткову стіну і, задерши голову догори, задивилася
у сліпучо-блакитне небо...

«Тут, у великому світі за стінками вулика, у ти-
сячу разів краще, ніж у темному та тісному бджоли-
ному місті! Ніколи не повернуся туди, щоби збирати
мед чи готувати віск. Ні, ніколи не повернуся! Хочу
милуватися квітучим світом, хочу пізнати його! Я не
така, як решта бджіл, я хочу радіти життю, хочу мати
багато вражень, переживати несподіванки та приго-
ди! Я не боюся небезпеки: хіба ж у мене недостатньо
сили, мужності, а ще — гострого жала?»

Мая засміялася від радості та завзяття, що пе-
реповнювали її, та зробила добрячий ковток медо-
во-солодкого пилку із чашечки тюльпана. «Чудо-
во, — подумала вона, — життя просто прекрасне».

Ох, якби тільки наївна Мая знала, яка небезпека чигатиме на неї на кожному кроці, яких труднощів і бід їй доведеться зазнати, то вчинила б інакше... Та вона не здогадувалася про все це, і тому твердо залишилася при своїх намірах. А незабаром її подолала втома — і маленька солодко заснула. Коли Мая прокинулася, сонце вже зайшло, і все довкіл огорнули сутінки. Серденько бджілки закалатало від страху, і вона обережно вилізла з квітки, що почала стуляти свої пелюстки на ніч. Мая заховалася під великим листком на самій верхівці старезного крислатого дерева, а як засинала, то думала собі: «Я не втрачу мужності... Сонце зійде знову, про це розповідала Кассандра. Зараз потрібно лишень міцно заплющити очі — і заснути...»

ЗМІСТ

<i>Глава перша.</i> Втеча з рідного міста	5
<i>Глава друга.</i> Трояндовий будинок Пеппе.....	17
<i>Глава третя.</i> Лісове озеро та його мешканці.....	28
<i>Глава четверта.</i> Іффі та Курт	45
<i>Глава п'ята.</i> Коник-стрибунець.....	62
<i>Глава шоста.</i> Пук	74
<i>Глава сьома.</i> Мая в полоні у павучихи	89
<i>Глава восьма.</i> Bloшиця і Метелик.....	107
<i>Глава дев'ята.</i> Ганнібал та його конфронтація з людиною	118
<i>Глава десята.</i> Нічне диво	139
<i>Глава одинадцята.</i> Політ з ельфом.....	159
<i>Глава дванадцята.</i> Поет Алоїз Семикрапка	169
<i>Глава тринадцята.</i> Замок шершнів.....	180
<i>Глава чотирнадцята.</i> Втеча	191
<i>Глава п'ятнадцята.</i> Повернення додому	201
<i>Глава шістнадцята.</i> Битва бджіл із шершнями.....	211
<i>Глава сімнадцята.</i> Порадниця королеви.....	225